

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.5.2.2024

Brygadier Jacek Cyburt
Komendant Miejski
Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie
Komenda Miejska
Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie
ul. Grodzka 1/5
70-560 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/030 – Przygotowanie do działań specjalistycznych grup ratowniczych Państwowej Straży Pożarnej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie ¹ , ul. Grodzka 1/5, 70-560 Szczecin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	brygadier Jacek Cyburt – Komendant Miejski PSP w Szczecinie od 25 kwietnia 2024 r. ² Poprzednio stanowisko to zajmowali: st. brygadier Robert Tarczyński od 21 stycznia 2022 r. do 10 kwietnia 2023 r., mł. brygadier Jacek Cyburt p.o. Komendanta od 11 kwietnia do 10 czerwca 2023 r., st. brygadier Jacek Dziurda od 19 czerwca 2023 r. do 12 stycznia 2024 r. W okresie od 13 stycznia do 24 kwietnia 2024 r. p.o. Komendanta KM PSP był brygadier Jacek Cyburt.
Zakres przedmioty kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja SGR w poszczególnych dziedzinach ratownictwa, w tym na czas wprowadzania stanów nadzwyczajnych. 2. Stan kadrowy, organizacja szkolenia i kwalifikacje strażaków ratowników SGR. 3. Wyposażenie SGR i strażaków ratowników. 4. Utrzymywanie przez SGR nominalnej gotowości operacyjnej. 5. Sprawowanie przez komendanta miejskiego PSP nadzoru nad przygotowaniem i funkcjonowaniem SGR.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych ³ . Kontrolą objęto również dokumenty wytworzone wcześniej, niezbędne dla realizacji celu kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	Artur Matejko, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/57/2024 z 25 marca 2024 r. (akta kontroli str. 1-15)

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W kontrolowanym okresie Komendant prawidłowo zorganizował na terenie Gminy Miasto Szczecin⁶ specjalistyczne grupy ratownicze⁷. Funkcjonowały one zgodnie z obowiązującymi zasadami organizacji działań ratowniczych. Ich stany kadrowe, wyszkolenie oraz wyposażenie umożliwiały prowadzenie działań ratowniczych w założonej gotowości operacyjnej. Umiejętności praktyczne ratowników były podnoszone podczas ćwiczeń organizowanych dla poszczególnych specjalności ratowniczych.

Specjalistyczne GR były wyposażone w niezbędne pojazdy oraz podstawowy sprzęt i wyposażenie ratownicze. Stwierdzone niedobory sprzętu i wyposażenia nie ograniczały możliwości prowadzenia działań ratowniczych, a Komendant podejmował działania w celu ich uzupełnienia. SGR brały udział w ponad 20 działaniach ratowniczych, potwierdzając zdolność do prowadzenia takich działań.

¹ Dalej: Komenda lub KM PSP.

² Dalej: Komendant lub Komendant KM PSP

³ Tj. do dnia 7 czerwca 2024 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Miasto na prawach powiatu, dalej: Miasto.

⁷ Dalej: SGR lub Specjalistyczne GR.

W okresie objętym kontrolą SGR były systematycznie monitorowane przez Komendanta oraz inspekcjonowane, z pozytywnym wynikiem, przez Zachodniopomorskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP⁸.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR
Opis stanu
faktycznego

1. Regulacje prawne i organizacja funkcjonowania SGR na terenie miasta.

1.1. Na obszarze Miasta, w następstwie rozkazów Komendanta KM PSP z 1 sierpnia 2022 r.¹⁰, zostały zorganizowane trzy Specjalistyczne GR na bazie dwóch Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych¹¹, tj.:

- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego SGRChem „Gryf” (utworzona na bazie Jednostki Ratowniczo - Gaśniczej nr 2)¹²,
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wysokościowego SGRW „Pająk” (utworzona na bazie JRG nr 3)¹³,
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wodno-Nurkowego SGRWN „Bosman” (utworzona na bazie JRG nr 3)¹⁴.

(akta kontroli str. 50-58, 1321)

Na obszarze Miasta nie zlokalizowano SGR o innych specjalnościach, tj. poszukiwawczo-ratowniczej, ratownictwa technicznego, sonarowej. Obowiązujące w okresie objętym kontrolą Powiatowe Plany Ratownicze dla miasta Szczecin¹⁵, zakładały udział w działaniach na terenie Miasta pozostałych Specjalistycznych GR z terenu województwa oraz grup z województw ościennych zgodnie z najkrótszym możliwym czasem dysponowania. Do udziału w prowadzeniu działań ratowniczych przewidziano m.in.:

- Specjalistyczną Grupę Poszukiwawczo-Ratowniczą SGPR „Kilo”, z KP PSP w Stargardzie, w przypadku działań ratowniczych właściwych dla poziomu gotowości operacyjnej „A”,
- Specjalistyczną Grupę Poszukiwawczo-Ratowniczą „Poznań”, z KM PSP w Poznaniu, w przypadku działań ratowniczych właściwych dla poziomu gotowości operacyjnej „C”,
- Specjalistyczną Grupę Ratownictwa Technicznego SGRT „Żubr”, z KP PSP w Stargardzie, w przypadku działań ratowniczych właściwych dla poziomu gotowości operacyjnej „A” i „B”,
- Specjalistyczną Grupę Ratownictwa Technicznego SGRT „Tur”, z KM PSP w Koszalinie, w przypadku działań ratowniczych właściwych dla poziomu gotowości „C”,
- Specjalistyczną Grupę Ratownictwa Chemicznego „Poznań-6”, z KM PSP w Poznaniu, w przypadku działań ratowniczych właściwych dla poziomu gotowości operacyjnej „C”,
- Specjalistyczną Grupę Ratownictwa Wodno-Nurkowego „Poznań-Kościąn”¹⁶, w przypadku działań ratowniczych właściwych dla poziomu gotowości operacyjnej „C”,
- Specjalistyczną Grupę Sonarową „Poznań”, z KM PSP w Poznaniu.

⁸ Dalej: Komendant Wojewódzki PSP.

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Rozkazy Nr 7/2022, 8/2022, 9/2022.

¹¹ Dalej: JRG.

¹² Dalej: Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego lub SGRChem „Gryf”.

¹³ Dalej: Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wysokościowego lub SGRW „Pająk”.

¹⁴ Dalej: Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wodno-Nurkowego lub SGRW-N „Bosman”.

¹⁵ Dalej: Powiatowy plan ratowniczy.

¹⁶ SGR zorganizowana na bazie JRG Nr 1 w Poznaniu i JRG w Kościąnie.

(akta kontroli str. 793- 812, 1321)

Docelowa liczba SGR wraz z rodzajami specjalności została ustalona na podstawie przeprowadzonych w badanym okresie analiz zagrożenia¹⁷ oraz analizy zabezpieczenia operacyjnego Miasta¹⁸. Ww. analizy spełniały wymogi określone w § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego¹⁹. Do uregulowań związanych z funkcjonowaniem SGR na terenie KM PSP nie były wydawane odstępstwa wymagające zatwierdzenia przez Komendanta Głównego PSP.

Obowiązujące w latach 2023-2024 Powiatowe plany ratownicze określały zadania dla Specjalistycznych GR (rozdział II). Powiatowe plany ratownicze zawierały informacje określone w § 7 ust. 2 rozporządzenia ksrg.

Wykazy zadań zawarte w Powiatowych planach ratowniczych zostały sporządzone na podstawie „Zasad organizacji ratownictwa specjalistycznego” dla poszczególnych specjalności ratowniczych, opracowanych przez Komendę Główną PSP. Oba obowiązujące w latach 2023-2024 powiatowe plany zawierały m.in.:

- wykaz zadań realizowanych przez podmioty ratownicze oraz inne podmioty, mogące wspomagać organizację działań ratowniczych;
- wykaz zadań, realizowanych przez Specjalistyczne GR;
- zbiór zalecanych zasad i procedur ratowniczych, wynikających z zadań realizowanych przez podmioty ksrg;
- dane teleadresowe podmiotów ksrg i jednostek ochrony przeciwpożarowej, nie będących podmiotami ksrg, oraz innych podmiotów, mogących wspomagać organizację działań ratowniczych;
- wykaz sił i środków podmiotów ksrg i jednostek ochrony przeciwpożarowej, nie będących podmiotami ksrg;
- graficzne przedstawienie obszarów chronionych i ich opis;
- zasady i procedury wspierające organizację działań ratowniczych i funkcjonowanie stanowisk kierowania.

(akta kontroli str. 59-174, 610-1036, 1321-1322)

Zasady alarmowania, dysponowania i podejmowania działań ratowniczych poszczególnych SGR zostały zawarte w „Planach organizacyjnych oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej ...”²⁰. Zawierały one m.in. podstawy prawne i zasady funkcjonowania danej SGR, miejsce stacjonowania i strukturę organizacyjną, wykaz członków SGR z informacjami dot. ich kwalifikacji i uprawnień, harmonogram szkoleń i zakupów sprzętu ratowniczego, zasady przygotowania ramowego planu doskonalenia zawodowego. Przewidywały także możliwość zadysponowania do prowadzenia działań specjalistycznych, pod nieobecność macierzystych SGR, innych dostępnych grup specjalistycznych (o których zadysponowaniu mogło decydować Stanowisko Kierowania Komendanta Wojewódzkiego – w przypadku grup z terenu województwa lub Stanowisko Kierowania Komendanta Głównego – w przypadku grup spoza terenu województwa).

W dokumencie „Zasady dysponowania sił KSR oraz doraźnego zabezpieczenia operacyjnego terenu powiatu po zadysponowaniu zasobów ratowniczych”²¹

¹⁷ Analizy zagrożeń mogących wystąpić na obszarze powiatu (miasta na prawach powiatu) Szczecin zatwierdzona w styczniu 2023 r. (PZ.5218.1.2.2023) i 2024 r. (PZ.5218.1.2.2024).

¹⁸ Analiza zabezpieczenia operacyjnego miasta Szczecin za rok 2022 (PR.5530.15.2023; marzec 2023 r.) oraz Analiza zabezpieczenia operacyjnego miasta Szczecin za rok 2023 (PR.5218.1.2024; marzec 2024 r.).

¹⁹ Dz. U. poz. 1737, dalej: rozporządzenie ksrg.

²⁰ Plany organizacyjne oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGRChem „Gryf”, Plany organizacyjne oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGRW „Pająk” oraz Plany organizacyjne oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGRW-N „Bosman z października 2022 r. i 29 stycznia 2024 r.; dalej: Plany organizacyjne oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej.

²¹ Zatwierdzonym przez Komendanta 24 stycznia 2023 r.

uregulowano sposób zabezpieczenia operacyjnego obszaru chronionego w przypadku wyjazdu SGR do działań poza teren powiatu.

(akta kontroli str. 218-303, 1322)

1.2. W obowiązujących w okresie 2023-2024 Powiatowych planach ratowniczych Miasta, przewidziano wprowadzenie podwyższonej gotowości operacyjnej m.in. w przypadku wystąpienia zwiększonego zagrożenia, co dotyczyło także sytuacji wprowadzenia stanów nadzwyczajnych, w tym stanu wojennego²².

(akta kontroli str. 655-656, 824, 1322)

Zgodnie z postanowieniami wskazanymi w pkt. 6 „Zasad podwyższania gotowości operacyjnej” zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP 30 listopada 2012 r., podwyższona gotowość operacyjna może zostać wprowadzona w przypadku:

- wystąpienia lub zwiększonego prawdopodobieństwa wystąpienia katastrofy naturalnej, której skutki mogą zagrozić życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach;
- wystąpienia lub zwiększonego prawdopodobieństwa wystąpienia awarii technicznej, której skutki mogą zagrozić życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach, w tym także podczas imprez masowych;
- wystąpienia i utrzymania się wzmożonego zagrożenia pożarowego, w tym także podczas imprez masowych.

Zgodnie z pkt. 7 ww. Zasad wprowadzenie podwyższonej gotowości operacyjnej może polegać na:

- powoływaniu sztabów przez komendantów PSP odpowiednich szczebli;
- wzmocnieniu obsad stanowisk kierowania PSP przez komendantów PSP odpowiednich szczebli;
- wprowadzeniu zmiany systemu pełnienia służby dla obsad stanowisk kierowania PSP;
- przygotowaniu stanowisk kierowania do pracy w zapasowych miejscach pracy;
- postawieniu w gotowości do bezzwłocznego wyjazdu pododdziałów obwodów operacyjnych lub wybranych grup ratownictwa specjalistycznego;
- postawieniu w gotowości do bezzwłocznego wyjazdu części lub pełnego stanu osobowego strażaków w służbie kandydackiej oraz strażaków realizujących zadania w szkołach PSP;
- zapewnieniu całodobowego funkcjonowania komórek organizacyjnych komend i szkół PSP, w zakresie niezbędnym do sprawnego prowadzenia działań, w tym obsługi i naprawy sprzętu;
- zwiększeniu dyspozycyjności strażaków korzystających z czasu wolnego;
- wstrzymaniu udzielania urlopów niezbędnych do realizacji zadań;
- wprowadzeniu służby w systemie 24 x 24 godz. dla strażaków zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych PSP;
- innych czynnościach służących procesowi utrzymania podwyższonej gotowości operacyjnej.

(akta kontroli str. 579-583)

1.3. Obowiązujące w latach 2023-2024 Powiatowe plany ratownicze Miasta oraz inne uregulowania wewnętrzne określały zadania dla SGR oraz procedury dysponowania tych grup do działań. Nie odnosiły się one do zadań dotyczących współpracy transgranicznej.

(akta kontroli str. 610-1036, 1323)

Komendant KM PSP wyjaśnił: (...) *Miejski plan ratowniczy określa zadania dla poszczególnych SGR odnoszące się do zasad organizacji poszczególnych rodzajów ratownictw zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP. Powiatowy plan*

²² Podwyższoną gotowość operacyjną w jednostkach organizacyjnych PSP wprowadza się rozkazem. Podwyższona gotowość operacyjna może zostać wprowadzona na całym obszarze lub jego części. Odwołanie podwyższonej gotowości operacyjnej odbywa się w formie i w trybie jej wprowadzania.

ratowniczy zawiera również procedury dysponowania do działań poszczególnych grup ratowniczych na terenie kraju, jednakże dysponentem poszczególnych grup specjalistycznych do działań ratowniczych jest każdorazowo Stanowisko Kierowania Komendanta Wojewódzkiego. Uruchomienie mechanizmów i procedur związanych z udzielaniem pomocy transgranicznej, wynikających z umów, porozumień i instrukcji metodycznych, również należy do stanowiska kierowania właściwego Komendanta Wojewódzkiego PSP, z powiadomieniem Stanowiska Kierowania Komendanta Głównego PSP. W okresie objętym kontrolą polskie grupy specjalistyczne nie prowadziły działań na terenie Niemiec, podobnie jak niemieckie na terenie Polski. KM PSP w Szczecinie uczestniczy we współpracy transgranicznej na podstawie Porozumienia sporządzonego w Słubicach dnia 18 lipca 2002 r. między Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji Rzeczypospolitej Polskiej a Ministrem Spraw Wewnętrznych Meklemburgii-Pomorza Przedniego wzajemnej pomocy podczas katastrof, klęsk żywiołowych i innych poważnych wypadków. (...)

(akta kontroli str. 535, 1323)

1.4. Dla poszczególnych SGR utworzonych na obszarze działania KM PSP opracowano Plany organizacyjne oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej, a także inne dokumenty wymienione w zasadach organizacji poszczególnych ratownictw w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym. Opracowane Plany organizacyjne oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej zawierały wszystkie wymagane elementy wymienione w Zasadach organizacji poszczególnych ratownictw oraz były aktualizowane w okresie objętym kontrolą²³.

(akta kontroli str. 218-303)

1.5. Komendant, odnosząc się do występujących ograniczeń w realizacji zadań związanych z organizacją i funkcjonowaniem SGR, wyjaśnił: (...) Ograniczeniem w realizacji zadań związanych z organizacją i funkcjonowaniem poszczególnych SGR jest ograniczony budżet, przez co zakupy własne sprzętu specjalistycznego dokonywane są wg priorytetów ustalanych w uzgodnieniu z dowódcami poszczególnych grup a osiągnięcie wyposażenia normatywnego jest czasochłonne. Zdarza się otrzymywanie mniejszej niż zapotrzebowana liczby miejsc na poszczególne szkolenia. Miały też miejsce przypadki, w których osoby planowane i przygotowywane do udziału w szkoleniu nie mogły w nich uczestniczyć ze względów zdrowotnych (kontuzje w okresie przygotowawczym). (...)

(akta kontroli str. 535)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Komendant wdrożył regulacje w zakresie organizacji i rozwoju oraz działania SGR na terenie Miasta. Sporządzono oraz aktualizowano plany ratownicze dla Miasta oraz analizy zabezpieczenia operacyjnego w zakresie funkcjonowania SGR. Plany organizacyjne oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR były kompletne i aktualne.

OBSZAR

2. Stan kadrowy, organizacja szkolenia i kwalifikacje ratowników SGR.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Stan liczbowy, nominalny i faktyczny, strażaków ratowników poszczególnych SGR, na 30 kwietnia 2024 r. kształtował się następująco:

- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wysokościowego nominalnie 30, etatowo i faktycznie 27 ratowników²⁴;

²³ Plany organizacyjne oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej aktualizowano w październiku 2022 r. oraz w styczniu 2024 r.

²⁴ Wymóg dla poziomu gotowości operacyjnej „B” to co najmniej pięciu ratowników, w tym jeden ratownik wysokościowy KSRG – dowódca zastępu, czterech ratowników wysokościowych KSRG.

- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego nominalnie 70, etatowo 77, faktycznie 75 ratowników²⁵;
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wodno-Nurkowego nominalnie 12, etatowo i faktycznie 20 ratowników²⁶.

Stany liczbowe normatywne i faktyczne były zgodne z odpowiednimi wytycznymi KG PSP. Liczba strażaków wchodzących w skład ww. SGR odpowiadała minimalnej liczbie wymaganej dla nominalnej gotowości operacyjnej dla danej SGR.

(akta kontroli str. 540-563, 795-806, 1324, 1335)

Stany liczbowe normatywne i faktyczne analizowane były na bieżąco, a także poprzez tworzenie Planu organizacyjnego oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR. Codziennie raportowano o stanie gotowości poszczególnych SGR do KW PSP.

(akta kontroli str. 231-303, 576-578, 1324)

Komendant KM PSP wyjaśnił, że: *ww. czynności powodowały konieczność prowadzenia analiz w celu utrzymania odpowiednich poziomów gotowości przez poszczególne SGR.*

(akta kontroli str. 535)

2.2. W okresie objętym kontrolą strażacy ratownicy poszczególnych SGR posiadali wymagane wykształcenie i kwalifikacje. W KM PSP przeprowadzono analizę stanu wykształcenia strażaków ratowników wchodzących w skład SGR²⁷. Celem uzupełnienia braków delegowano strażaków na odpowiednie kursy i szkolenia, pozyskiwano funkcjonariuszy z przydatnymi uprawnieniami, umożliwiano ratownikom zmianę miejsca pełnienia służby w obrębie Komendy w sposób umożliwiający wykorzystanie zdobytych przez nich uprawnień w ramach specjalizacji.

(akta kontroli str. 1324)

Na podstawie analizy danych dotyczących kwalifikacji strażaków ratowników SGR KM PSP ustalono stan ich przygotowania, na dzień 30 kwietnia 2024 r., do realizacji działań ratowniczych, tj.:

- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego: stan kadrowy to 75 ratowników; przeszkolenie w zawodzie strażak, uzupełnione szkoleniem specjalistycznym z zakresu ratownictwa chemicznego i ekologicznego – 46 osób; szkolenie kwalifikacyjne „technik pożarnictwa” – 20; szkolenie kwalifikacyjne „inżynier pożarnictwa” – sześć; szkolenie specjalistyczne w zakresie ratownictwa chemicznego i ekologicznego – 67; szkolenie specjalistyczne w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom chemicznym, biologicznym, radiologicznym, nuklearnym i wybuchowym - 24; szkolenie specjalistyczne w zakresie transportu towarów (ładunków niebezpiecznych) – 19; szkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy – 74; wykształcenie wyższe kierunkowe z zakresu chemii, fizyki lub biologii – jedna osoba;
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wysokościowego: stan kadrowy to 27 ratowników; przeszkolenie w zawodzie strażak – 12 osób; kwalifikacje „technik pożarnictwa” – dziewięć; kwalifikacje „inżynier pożarnictwa” – pięć; kwalifikacje „ratownik wysokościowy KSRG” – 21; „ratownik wysokościowy KSRG – dowódca grupy” – 10; kwalifikacje „ratownik śmigłowcowy KSRG” – trzy; „ratownik śmigłowcowy KSRG – operator” - trzy; szkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy - 27;

²⁵ Wymóg dla poziomu gotowości operacyjnej „A,B,D” – minimalna liczba ratowników 12. Każdorazowo dysponowanie SGR następuje przez właściwe stanowisko kierownika PSP po wcześniejszej konsultacji z dowódcą grupy lub dowódcą działań SGR w zakresie określenia niezbędnych sił i środków potrzebnych do wykonania zadania, a w tym samym do zadysponowania sił i środków na miejsce zdarzenia.

²⁶ Wymóg dla poziomu gotowości operacyjnej „A” co najmniej trzech strażaków, w tym dwóch młodszych nurków, jeden strażak obsługujących sprzęt logistyczny i pomocniczy oraz posiadający uprawnienia do obsługi pojazdów samochodowych, sternika motorowodnego lub sternotorzysty.

²⁷ Analizy zostały przeprowadzone 4 października 2022 r., 21 października 2022 r., 29 stycznia 2024 r.

- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wodno-Nurkowego: stan kadrowy to 20 ratowników; przeszkolenie w zawodzie strażak – dziewięć osób; kwalifikacje „technik pożarnictwa” – osiem; kwalifikacje „inżynier pożarnictwa” – trzy; kwalifikacje młodszego nurka przy wykonywaniu prac podwodnych na głębokości do 20 metrów – 10; kwalifikacje nurka przy wykonywaniu prac podwodnych na głębokości do 30 metrów – 10; uprawnienia sternika motorowodnego przy wykonywaniu prac związanych z obsługą środków transportu wodnego – 13; uprawnienia do napełniania i obsługi zbiorników ciśnieniowych w zakresie pragmatyki ksrq, przy wykonywaniu prac związanych z obsługą tego sprzętu w ramach ratownictwa wodnego – cztery; uprawnienia do obsługi pojazdów samochodowych stanowiących wyposażenie grupy – osiem; szkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy – 20.

(akta kontroli str. 556-566)

W złożonych wyjaśnieniach Komendant wskazał: (...) *Zapotrzebowanie na miejsca na szkolenia każdorazowo jest powiększane ze względu na deklarowanie się już przeszkolonych funkcjonariuszy na zaopatrzenie emerytalne. W celu utrzymania ciągłości funkcjonowania poszczególnych SGR należy utrzymywać niewielką nadwyżkę osób przeszkolonych ponieważ minimalny stan wyszkolenia wynikający z zasad zatwierdzonych przez KG PSP w sytuacji nieprzewidzianych absencji funkcjonariuszy wynikających np. ze zwolnień lekarskich czasem okazuje się niewystarczający. (...) Sytuacje, w których skierowano na szkolenia mniej osób niż otrzymano miejsc wynikają z sytuacji, w której strażacy przewidziani do udziału w kursie lub szkoleniu nie mogli w nim uczestniczyć z powodów zdrowotnych (kontuzje) a nie było możliwości zastąpienia ich osobami spełniającymi odpowiednie kryteria. (...)*

(akta kontroli str. 536)

Badaniem kontrolnym NIK objęto sposób organizacji szkoleń. Ustalono²⁸, że w przypadku Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Wysokościowego liczba osób zgłoszonych na szkolenia w 2024 r. w kwalifikacji „młodszy ratownik wysokościowy ksrq” wynosiła cztery osoby, a w kwalifikacji „ratownik wysokościowy ksrq” jedna osoba, podczas gdy liczba osób wymagających uzyskania każdej z powyższych kwalifikacji wynosiła po pięć osób.

(akta kontroli str. 556-557)

Komendant KM PSP wyjaśnił, że: *Zdarza się, że liczba osób zgłoszonych do udziału w szkoleniach przewidzianych dla Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Wysokościowego jest mniejsza niż ilość przyznaných miejsc. Taka sytuacja w omawianym przypadku wynikała z sytuacji losowych uniemożliwiających wskazanym strażakom udział w szkoleniu wynikającym ze zwolnień lekarskich podyktowanych chorobą lub kontuzją doznaną przez funkcjonariuszy w okresie przygotowawczym do odbycia szkolenia. Miały również miejsce sytuacje, w których strażak nie ukończył szkolenia będącego warunkiem koniecznym do wzięcia udziału w szkoleniu na wyższy stopień uprawnień.*

(akta kontroli str. 1317-1318, 1334)

W wyniku badania kontrolnego NIK ustalono²⁹, że w przypadku Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego dla kwalifikacji: szkolenie kwalifikacyjne „technik pożarnictwa” liczba osób zgłoszonych do szkolenia w 2024 r. wynosiła sześć, podczas gdy liczba osób wymagających uzyskania ww. kwalifikacji wynosiła 25; szkolenie kwalifikacyjne „inżynier pożarnictwa” liczba osób zgłoszonych do szkolenia w 2024 r. wynosiła dwie osoby, podczas gdy liczba osób wymagających uzyskania kwalifikacji wynosiła 14; szkolenie specjalistyczne w zakresie ratownictwa chemicznego i ekologicznego liczba osób zgłoszonych do szkolenia w 2024 r. wynosiła dwie osoby, podczas gdy liczba osób wymagających uzyskania danych kwalifikacji wynosiła pięć.

²⁸ Stan na 30 kwietnia 2024 r.

²⁹ Stan na 30 kwietnia 2024 r.

(akta kontroli str. 558-560)

Komendant wyjaśnił, że: *Różnice wynikały:*

- w zawodzie technik pożarnictwa - z przydzielania rokrocznie zbyt małej ilości miejsc do szkół aspirantów PSP,
- w zawodzie inżynier pożarnictwa – z braku możliwości pokrycia kosztów kształcenia większej liczby funkcjonariuszy z budżetu Komendy,
- w szkoleniu specjalistycznym w zakresie ratownictwa chemicznego – z przydzielania mniejszej liczby miejsc niż wynika to ze przedstawianych potrzeb.

(akta kontroli str. 1317-1318, 1334)

2.3. W KM PSP wdrożono i realizowano doskonalenie zawodowe strażaków ratowników wchodzących w skład SGR zgodnie z Zasadami organizacji doskonalenia zawodowego w Państwowej Straży Pożarnej³⁰. Komendant zatwierdził roczne plany doskonalenia zawodowego SGR oraz nadzorował, poprzez dowódców poszczególnych SGR, bieżące prowadzenie Dziennika doskonalenia zawodowego. Zgodnie z Zasadami organizacji doskonalenia zawodowego przedłożono Komendantowi Wojewódzkiemu PSP do zatwierdzenia plany realizacji ćwiczeń doskonalenia zawodowego. Uwzględniono w nich aspekt łączenia ćwiczeń poszczególnych grup specjalistycznych z terenu województwa. Dowódcy Jednostek Ratowniczo – Gaśniczych, w oparciu o które funkcjonują poszczególne SGR, tworzyli miesięczne plany doskonalenia zawodowego dla podległych jednostek. W wyniku badania kontrolnego dokumentacji szkoleniowej ustalono, że w stosunku do przyjętych planów zrealizowane zostały szkolenia doskonalące dla SGR w 2023 r. i w 2024 r. (do 30 kwietnia).

(akta kontroli str. 405-533, 1325-1326)

2.4. Komendant KM PSP organizował ćwiczenia ratownicze z udziałem SGR.

W latach 2023-2024 (do 30 kwietnia) przeprowadzono 20 ćwiczeń, których organizatorem była Komenda. Brały w nich udział wszystkie SGR. Komenda zorganizowała ćwiczenia dla:

- Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Wysokościowego: w zakresie działań w studni³¹, ćwiczenia z grywające „Most” w zakresie organizowania działań ratowniczych na obiektach infrastruktury drogowej przebiegającej przez szlaki wodne³², ewakuacje uszkodzonych z drzew³³, organizowanie działań ratowniczych podczas zdarzeń w obiektach infrastruktury przemysłowej³⁴, budowa układów ratowniczych³⁵, podejmowanie uszkodzonych z ciasnych przestrzeni³⁶, ewakuacja uszkodzonych z dachów płaskich³⁷;
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego: ćwiczenia z grywające „Most” w zakresie organizowania działań ratowniczych na obiektach infrastruktury drogowej przebiegającej przez szlaki wodne³⁸, prowadzenie specjalistycznych działań ratowniczych podczas uwalniania amoniaku³⁹, posługiwanie się urządzeniami mierzącymi moc dawki promieniowania jonizującego oraz dekontaminacji osoby skażonej promieniotwórczą substancją z wykorzystaniem specjalistycznej grupy ratownictwa chemiczno-ekologicznego⁴⁰, bezpieczne prowadzenie prac w ograniczonych przestrzeniach, wykorzystanie

³⁰ Zasady zatwierdzone przez Komendanta Głównego PSP 1 grudnia 2016 r.

³¹ W dniach 20-22 marca 2023 r.

³² W dniach 25-27 kwietnia 2023 r.

³³ W dniach 15-17 maja 2023 r.

³⁴ W dniach: 20-22 czerwca 2023 r., 4-6 lipca 2023 r.

³⁵ W dniach 16-18 sierpnia 2023 r.

³⁶ W dniach 12-14 marca 2024 r.

³⁷ W dniach 15-17 kwietnia 2024 r.

³⁸ W dniach 25-27 kwietnia 2023 r.

³⁹ W dniach 23-25 maja 2023 r.

⁴⁰ W dniach 5-6 czerwca 2023 r.

sprzętu pomiarowego i odpowiednich ochron osobistych⁴¹, reagowanie na zdarzenia radiacyjne⁴², organizowanie działań ratowniczych na obiektach infrastruktury drogowej przebiegającej przez szlaki wodne⁴³.

- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wodno-Nurkowego: w zakresie działań ratowniczych pod lodem⁴⁴, ćwiczenia zgrzywające „Most” w zakresie organizowania działań ratowniczych na obiektach infrastruktury drogowej przebiegającej przez szlaki wodne⁴⁵, przeprowadzania bezpiecznego i efektywnego zwiadu rozpoznania nurkowego na zatopionym łodzi⁴⁶, metody poszukiwania obiektów pod wodą z wykorzystaniem łączności przewodowej⁴⁷, szkolenie doskonalące sterników motorowodnych oraz sternotorzystów żeglugi śródlądowych⁴⁸, nurkowanie podlodowe⁴⁹, organizowanie działań ratowniczych na obiektach infrastruktury drogowej przebiegającej przez szlaki wodne⁵⁰.

(akta kontroli str. 567-572)

Przeprowadzono i udokumentowano analizy tych ćwiczeń. Na podstawie ćwiczeń sformułowano wnioski skutkujące najczęściej polepszeniem znajomości obiektów na których je prowadzono, zaznajomieniem ze specyficzną infrastrukturą przygotowującą wstępnie obiekty do prowadzenia działań ratowniczo – gaśniczych na poziomie specjalistycznym, poprawieniem znajomości procedur ratowniczych, wypracowaniem zasad współpracy z personelem obsługującym obiekty oraz ustaleniem priorytetów dotyczących zakupu niezbędnego wyposażenia.

(akta kontroli str. 314-380)

Ustalone
nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA Specjalistyczne GR zorganizowane przez Komendanta w KM PSP na bazie dwóch JRG funkcjonowały zgodnie z obowiązującymi zasadami. Posiadały one stary kadrowe i wyszkolenie umożliwiające prowadzenie działań ratowniczych, a umiejętności praktyczne ratowników były systematycznie podnoszone podczas ćwiczeń organizowanych dla poszczególnych specjalności ratowniczych.

OBSZAR 3. Wyposażenie SGR i strażaków ratowników.

Opis stanu
faktycznego 3.1. W Komendzie ustalono normatywy wyposażenia SGR i wyposażenia indywidualnego strażaków ratowników. Tabele były ustalane ze wskazaną częstotliwością i uzgadniane z Komendantem Wojewódzkim PSP w oparciu o „Zasady organizacji ratownictwa ...” dla określonej specjalności ratownictwa⁵¹, zatwierdzone przez KG PSP. W Komendzie analizowano normatywy wyposażenia SGR pod kątem aktualnych potrzeb sprzętowych. W okresie objętym kontrolą nie dokonywano zmian w normatywach wyposażenia SGR.

(akta kontroli str. 1327)

3.2. W KM PSP dokonywano analiz kompletności wyposażenia SGR funkcjonujących

⁴¹ W dniach 14-15 czerwca 2023 r.

⁴² W dniach 22-24 kwietnia 2024 r.

⁴³ W dniach: 29-30 kwietnia 2024 r., 7 maja 2024 r.

⁴⁴ W dniach 15-17 stycznia 2023 r.

⁴⁵ W dniach 25-27 kwietnia 2023 r.

⁴⁶ W dniach 18-20 lipca 2023 r.

⁴⁷ W dniach 29-31 sierpnia 2023 r.

⁴⁸ W dniach 6-8 września 2023 r.

⁴⁹ W dniach 8-10 stycznia 2024 r.

⁵⁰ W dniach: 29-30 kwietnia 2024 r., 7 maja 2024 r.

⁵¹ KW PSP w Szczecinie w piśmie z: 24 grudnia 2020 r. (WR.55717.2020) dotyczącym zasad organizacji ratownictwa wodnego w ksrq wskazała, że właściwi komendanci dostosowują jednostki realizujące ratownictwo wodne w zakresie specjalistycznym do wymogów określonych w Zasadach w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia ich w życie; 22 listopada 2021 r. (WR.5574.1.2021) dotyczącym zasad organizacji ratownictwa chemicznego i ekologicznego w ksrq wskazała, że właściwi terytorialnie komendanci PSP dostosowują jednostki realizujące ratownictwo chemiczne i ekologiczne w zakresie podstawowym i specjalistycznym do wymogów określonych Zasadami w terminie 36 miesięcy od dnia ich wejścia w życie.

na terenie Miasta. W sporządzonych dla SGR w badanym okresie Planach organizacyjnych oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej formułowano wnioski dotyczące istniejących braków w sprzęcie i wyszkoleniu funkcjonariuszy. W związku ze stwierdzonymi brakami wnioskowano o niezbędne zakupy lub ich dofinansowanie do Komendanta Wojewódzkiego PSP oraz do Prezydenta Miasta Szczecin. Złożono również wnioski o dofinansowanie zadania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dotyczący wyposażenia KM PSP w sprzęt do monitoringu, ratownictwa chemiczno-ekologicznego i likwidacji zagrożeń środowiska naturalnego.

(akta kontroli str. 231-303, 584-598, 1327)

Przeprowadzone oględziny dwóch wybranych SGR⁵² w zakresie poziomu gotowości operacyjnej, zgodności stanu osobowego z rozkazem o utworzeniu, pojazdów grupy, wyposażenia specjalistycznego, warunków socjalno-bytowych oraz warunków do garażowania⁵³ potwierdziły przypadki występowania braków w wyposażeniu tych grup (co zostało szerzej opisane w pkt 3.3. wystąpienia). Ustalono że: ratownikom zapewniono warunki socjalno-bytowe; pojazdy i sprzęt były dobrze utrzymane, czyste, sprawne technicznie i prawidłowo ukompletowane; dla wszystkich pojazdów zapewniono pomieszczenia garażowe utrzymane w czystości, wyposażone w oświetlenie, odciagi spalin i ładowarki akumulatorów oraz zdalne otwierane bramy⁵⁴. Ponadto ustalono, że objęte oględzinami SGR posiadały wymagane rodzaje pojazdów oraz zasadnicze wyposażenie.

(akta kontroli str. 1142-1316)

Komendant wyjaśnił, że: *na dzień 30 kwietnia 2024 r. stan wyposażenia poszczególnych SGR jest w większości adekwatny do aktualnego deklarowanego poziomu gotowości. Największe braki sprzętowe występują w SGRW. Wynikają one jednak w dużej mierze z trwającego okresu przejściowego przeznaczonych na doposażenia poszczególnych SGR w odpowiedni sprzęt i przeszkolenie wymaganej liczby ratowników. Komendant Główny PSP nie wydał odstępstwa dla żadnej SGR. Istnieje obawa, że wraz z upływem okresów przejściowych przeznaczonych na doposażenie oraz doszkolenie SGR zajdzie potrzeba wystąpienia o takie odstępstwa do Komendanta Głównego PSP.*

(akta kontroli str. 537)

3.3. W wyniku badań kontrolnych ustalono⁵⁵, że w wyposażeniu SGR występują braki wyposażenia ratowników w sprzęt i odzież ochronną, co zostało wykazane w zestawieniach⁵⁶, tj. dla:

- Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Wysokościowego w 47 pozycjach na 90 ogółem⁵⁷,
- Specjalistycznej Grypy Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego w 29 pozycjach na 111 ogółem⁵⁸,

⁵² Oględzinami, przeprowadzonymi na podstawie art. 39 ustawy o NIK, objęto: Specjalistyczną Grupę Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego (15 maja 2024 r.) oraz Specjalistyczną Grupę Ratownictwa Wysokościowego (23 maja 2024 r.).

⁵³ Poddano szczegółowej analizie stan wyposażenia Grupy w pojazdy i wyposażenie specjalistyczne, których ilość i rodzaj została określona w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 listopada 2014 r. w sprawie szczegółowych zasad wyposażenia jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. poz. 1793 ze zm.) oraz w „Zasadach organizacji działań ratowniczych” dla określonych specjalności ratowniczych.

⁵⁴ Stan wyposażenia i utrzymania pojazdów oraz wyposażenia Grupy poddano oględzinom, w ramach których stan pojazdów potwierdzono dokumentacją badań technicznych pojazdów i sprzętu oraz dokumentacją fotograficzną.

⁵⁵ Stan na 30 kwietnia 2024 r.

⁵⁶ W przypadkach dwóch SGR braki potwierdzono również oględzinami.

⁵⁷ Wykaz wyposażenia SGRW „Pająk”, akta kontroli str. 540-545, w tym: wyposażenie indywidualne ratownika wysokościowego – pozycje nr 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25; sprzęt i środki techniczne – pozycje nr 26, 30, 31, 35, 37, 41, 45, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 56, 57, 63, 64, 68, 70, 74, 78; sprzęt i środki techniczne zintegrowane funkcjonalnie na potrzeby ratownictwa z użyciem śmigłowca – pozycje nr 86, 87, 88, 89, 90.

⁵⁸ Wykaz wyposażenia SGRChem „Gryf”, akta kontroli str. 546-551, w tym: ochrona ratowników - pozycje nr 9, 18, 19, 20; sprzęt ratownictwa medycznego – pozycje nr 23, 25; sprzęt elektryczny i oświetleniowy – pozycja nr 27; sprzęt łączności i informatyczny – pozycje nr 38, 39, 41; sprzęt kontroli wycieków – pozycja nr 61; sprzęt pomiarowy i analityczny – pozycje nr 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 97, 100, 101, 102; sprzęt do oznakowania – pozycje nr 104, 105.

- Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Wodno-Nurkowego w dwóch pozycjach na 11 ogółem⁵⁹.

(akta kontroli str. 540-551)

Komendant podejmował działania celem zapewnienia zgodnego z potrzebami poziomu finansowania SGR, tj.: zwracał się w tym celu do Komendanta Wojewódzkiego PSP i Prezydenta Miasta Szczecin z wnioskami o przyznanie dodatkowych środków finansowych na funkcjonowanie SGR; w okresie objętym kontrolą dokonywano także zakupów na potrzeby SGR. Szacownie wartości braków sprzętowych dokonywane było co roku w ramach opracowywania poszczególnych planów organizacyjnych oraz utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR.

(akta kontroli str. 584-598, 1328, 1333)

W 2023 r. i 2024 r. (do 30 kwietnia) w Komendzie⁶⁰ dokonano zakupów dla:

- Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Wysokościowego odpowiednio na kwotę 16,2 tys. zł i 3 tys. zł⁶¹;
- Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego odpowiednio na kwotę 42,3 tys. zł i 25,1 tys. zł⁶²;
- Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Wodno-Nurkowego odpowiednio na kwotę 17,8 tys. zł i 16,1 tys. zł (w tym 10,9 tys. zł pochodziło z budżetu Miasta⁶³)⁶⁴.

(akta kontroli str. 396-403, 1037-1141)

3.4. Zgodnie z Zasadami organizacji Centralnego Odvodu Operacyjnego KSRG, zatwierdzonymi przez Komendanta Głównego PSP 20 stycznia 2022 r., SGR w przypadku długotrwałych działań ratowniczych pobierają pakiety żywieniowe zabezpieczające ich potrzeby tak, aby mogły prowadzić działania ratownicze lub brać udział w ćwiczeniach bez dodatkowego zaprowiantowania przez okres co najmniej 36 godzin. W przypadku konieczności zapewnienia noclegu i odpoczynku w ramach odwodów operacyjnych funkcjonują plutony logistyczne wyposażone w śpiwory, łóżka, namioty, kontenery sanitarne, które mogą być dysponowane do działań równoległe z SGR w celu stworzenia odpowiednich warunków do wypoczynku i regeneracji. Dysponentem plutonów logistycznych jest właściwe terytorialnie Stanowisko Kierowania Komendanta Wojewódzkiego PSP. W ramach zapewnienia 36-godzinnego wyposażenia SGR są wyposażane w śpiwory i karimaty w sposób umożliwiający nocleg lub wypoczynek w drodze do rejonu koncentracji w oparciu o dostępną infrastrukturę innych jednostek organizacyjnych PSP. Za usuwanie ewentualnych awarii pojazdów i sprzętu SGR przed dotarciem do właściwego rejonu koncentracji oraz po rozformowaniu odpowiedzialny jest wydział kwatermistrzowski KM PSP w Szczecinie. W tym celu Komendant utrzymywał własny warsztat a w bardziej skomplikowanych przypadkach zlecał naprawy firmom zewnętrznym. Paliwo na potrzeby SGR w ramach Centralnego Odvodu Operacyjnego do momentu przybycia w rejon koncentracji oraz po rozformowaniu zapewniała macierzysta komenda. KM PSP zawarła umowę na dostawę paliwa dla pojazdów będących w jej zasobie⁶⁵. Za dostawę paliwa na potrzeby SGR po dotarciu do rejonu koncentracji odpowiadają właściwe terenowo Komendy Wojewódzkie.

(akta kontroli str. 1328)

⁵⁹ Wykaz wyposażenia SGRW-N „Bosman”, akta kontroli 552-555, w tym wyposażenie indywidualne ratownika-nurka - pozycja nr 6; wyposażenie w sprzęt i środki techniczne zintegrowane funkcjonalnie na potrzeby ratownictwa – poz. nr 19.2.

⁶⁰ W Komendzie wykonanie wydatków wg. sprawozdania Rb-28S wynosiło w 2023 r. 39 997,8 tys. zł a w 2024 r. (do 30 kwietnia) 13 345,8 tys. zł.

⁶¹ Wydatki poniesiono m.in. w związku z zakupem uprząż Profi Worker- 3d, sprzętu wysokościowego (liny statyczne i dynamiczne, taśmy szyte) oraz w związku ze szkoleniem w zakresie dokonywania przeglądów sprzętu.

⁶² Wydatki poniesiono m.in. w związku z badaniami technicznymi i wzorcowaniem przyrządów pomiarowych, przeglądami narzędzi hydraulicznych, przeglądami sprzężarek powietrza.

⁶³ Zakupiono zestaw dwubutlowy (cztery sztuki).

⁶⁴ Wydatki poniesiono m.in. w związku z przeglądami rocznymi sprzętu, dostawą butli do nurkowania i ich legalizacją, zakupem masek pełnotwarzowych.

⁶⁵ Umowa nr PT.2372.03.2023 z 25 lipca 2023 r.

Ustalone
nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA Specjalistyczne GR były wyposażone w pojazdy oraz specjalistyczny sprzęt i wyposażenie ratownicze. Istniejące niedobory sprzętu i wyposażenia nie wpływały negatywnie na prowadzenie działań ratowniczych. Komendant podejmował działania w celu uzupełniania niedoborów.

OBSZAR **4. Utrzymywanie przez SGR nominalnej gotowości operacyjnej.**

Opis stanu faktycznego **4.1.** Komendant monitorował bieżącą gotowość operacyjną SGR poprzez codzienne sprawdzanie jej stanu przez dyżurnego Stanowiska Kierowania Komendanta Miejskiego⁶⁶ oraz raportowanie do Stanowiska Kierowania Komendanta Wojewódzkiego⁶⁷. SGR codziennie przesyłały do SKKM wypełnioną tabelę gotowości operacyjnej, SKKM z otrzymanych informacji cząstkowych sporządzał tabelę zbiorczą i przekazywał ją do SKKW.

SKKM przekazywał SKKW informację o obniżonej gotowości operacyjnej w celu ewentualnego zadysponowania najbliższej SGR posiadającej gotowość operacyjną, a w przypadku gdy była to SGR spoza terenu województwa, SKKW informował Stanowisko Kierowania Komendanta Głównego PSP o potrzebie dysponowania takiej grupy. Równoległe Komendant podejmował działania mające na celu możliwie szybkie odtworzenie właściwego poziomu gotowości macierzystych SGR np. poprzez uruchomienie dyżuru domowego, jeśli brak gotowości wynikał ze zbyt małej liczby odpowiednio przeszkolonych funkcjonariuszy, a uzupełnienie ich stanu w służbie było możliwe.
(akta kontroli str. 1329)

- 4.2.** Rozkazami Komendanta od 1 sierpnia 2022 r. ustalono dla::
- Specjalistycznej Grypy Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego „Gryf” osiągnięcie poziomu gotowości operacyjnej „A, B”. Osiągnięcie docelowego poziomu gotowości operacyjnej „A, B, D” wyznaczono na 1 października 2022 r. (Nr 7/2022);
 - Specjalistycznej Grypy Ratownictwa Wodno-Nurkowego poziomu gotowości „A”. Osiągnięcie docelowego poziomu gotowości operacyjnej „A, B” wyznaczono na 30 czerwca 2024 r. (Nr 8/2022);
 - Specjalistycznej Grypy Ratownictwa Wysokościowego „Pająk” osiągnięcie poziomu gotowości operacyjnej „B”. Osiągnięcie docelowego poziomu gotowości operacyjnej „B, S” wyznaczono na 31 stycznia 2025 r. (Nr 9/2022).
- (akta kontroli str. 50-55)

W latach 2023-2024 (do 30 kwietnia) przez większość ww. okresu SGR wykazywały nominalną gotowość operacyjną. W tym celu dokonywano bieżących oraz okresowych analiz gotowości operacyjnej⁶⁸. Podejmowano działania mające na celu umożliwienie szybkiego odtworzenia właściwego poziomu gotowości SGR, m.in. poprzez uruchomienie dyżuru domowego, jeśli brak gotowości wynikał ze zbyt małej liczby odpowiednio przeszkolonych funkcjonariuszy a była możliwość wprowadzenia do służby osób z odpowiednim przygotowaniem.

Szczegółowa analiza danych z monitoringu gotowości operacyjnej dla ww. trzech SGR wykazała, że w przypadku Specjalistycznej Grypy Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego w 2023 r., we wrześniu, październiku oraz w listopadzie wystąpiła znaczna liczba dni⁶⁹, w których grupa ta nie utrzymywała poziomu gotowości operacyjnej określonego rozkazem o jej utworzeniu⁷⁰.

⁶⁶ Dalej: SKKM.
⁶⁷ Dalej: SKKW.
⁶⁸ W wyniku m.in. dokonywania okresowych analiz gotowości operacyjnej sporządzono dokumenty: Analiza gotowości operacyjnej KM PSP w 2023 r. (PR.5530.14.2023), Analiza gotowości operacyjnej KM PSP w 2024 (PR.5218.1.2024).
⁶⁹ Tj. w dniach: 1-30 września 2023 r., 1-13 oraz 25-31 października 2023 r., 1-14 listopada 2023 r.
⁷⁰ Rozkaz Nr 7/2022 Komendanta z 1 sierpnia 2022 r. w sprawie powołania specjalistycznej grupy ratownictwa chemicznego i ekologicznego w KM PSP w oparciu o siły i środki JRG nr 2 w Szczecinie.

(akta kontroli str. 576-578, 1317, 1329)

Komendant wyjaśnił: *We wrześniu, październiku i listopadzie 2023 r. nastąpiła seria wycofań pojazdu SCRChem „Decon” spowodowana licznymi, nawracającymi usterkami pojazdu: samoczynne otwieranie się drzwi zabudowy podczas jazdy, usterki układu elektronicznego, awaria układu hydraulicznego rampy załadowniczej. W związku z faktem, że pojazd był w tym czasie objęty gwarancją producenta, w celu zminimalizowania dodatkowych kosztów oraz zapobieżenia utracie gwarancji, naprawą usterek mógł zająć się tylko serwis producenta, stąd przedłużający się czas wycofania pojazdu wpływający na ograniczenia w gotowości SGRChem na poziomie „D”.*

(akta kontroli str. 1333)

4.3. W latach 2023-2024 (do 30 kwietnia) Specjalistyczne GR brały udział w akcjach ratowniczych, tj.:

- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wysokościowego odpowiednio w czterech i w jednej akcji, których przedmiotem były m.in. ewakuacje poszkodowanego, zabezpieczenie luźnego elementu dachu, próba samobójcza w budynku⁷¹;
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego odpowiednio w dziewięciu i siedmiu akcjach, których przedmiotem były m.in. ustalanie, rozpoznanie i neutralizacja substancji chemicznych⁷²;
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wodno-Nurkowego w czterech i jednej akcji, których przedmiotem były poszukiwania osób zaginionych oraz przywracanie lub utrzymanie drożności dróg oddechowych⁷³.

(akta kontroli str. 573-575,1330)

Ustalone nieprawidłowości	W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.
OCENA CZĄSTKOWA	W latach 2023-2024 (do 30 kwietnia) przez większość czasu SGR wykazywały nominalną gotowość operacyjną. Dokonywano bieżących oraz okresowych analiz gotowości operacyjnej, w których wskazywano przyczyny występowania braku wymaganej gotowości operacyjnej przez SGR.
OBSZAR	5. Sprawowanie przez komendanta miejskiego PSP nadzoru nad przygotowaniem i funkcjonowaniem SGR.
Opis stanu faktycznego	5.1. Komendant sprawował nadzór nad przygotowaniem i funkcjonowaniem SGR. Prowadził bieżący nadzór nad zapewnieniem przez poszczególne SGR deklarowanego poziomu gotowości operacyjnej (codzienne raportowanie do SKKM), na wniosek dowódców poszczególnych SGR inicjował oraz organizował ćwiczenia na obiektach, szkolenia, odprawy lub innego rodzaju działania związane z podniesieniem gotowości operacyjnej i jakości wykonywania zadań przez podległych strażaków, dokonywał cyklicznie oceny predyspozycji ratowników wchodzących w skład poszczególnych SGR.

(akta kontroli str. 314-380, 1331)

Komendant realizował wnioski wynikające z Inspekcji Gotowości Operacyjnej, przeprowadzonych w pododdziałach Centralnego Odwołu Operacyjnego przez zespoły inspekcyjne Komendanta Wojewódzkiego PSP⁷⁴. Badania inspekcyjne oraz przeprowadzone ćwiczenia potwierdziły, że inspekcjonowane grupy w dniach

⁷¹ W akcjach brało udział od czterech do ośmiu uczestników ze strony SGR.

⁷² W akcjach brało udział od trzech do 15 uczestników ze strony SGR.

⁷³ W akcjach brało udział od czterech do ośmiu uczestników ze strony SGR.

⁷⁴ W latach 2023-2024 (do 30 kwietnia) odnotowano trzy inspekcje gotowości operacyjnej w Specjalistycznych GR, przeprowadzone przez zespoły inspekcyjne KW PSP. Protokoły: z inspekcji gotowości operacyjnej Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Wodno-Nurkowego „Bosman” z czerwca 2023 r. (WR.093.15.2023), z inspekcji gotowości operacyjnej Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Wysokościowego „Pająk” z 7 czerwca 2023 r. (Wr.093.16.2023), z inspekcji gotowości operacyjnej Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego „Gryf” z 20 czerwca 2023 r. (WR.093.29.2023).

inspekcji spełniały wymogi gotowości operacyjnej⁷⁵. W ramach sprawowanego nadzoru Komendant analizował protokoły pionspekcyjne zawierające wnioski dotyczące m.in. niewystarczającej pojemności zestawów butlowych używanych przez SGRW-N „Bosman”, braków sprzętowych występujących w SGRW „Pająk” w związku z przejściem na poziom gotowości „B” oraz tego, że sprzęt dla poziomu „A” i „B” w SGRChem „Gryf” był rozlokowany w sposób powodujący braki normatywne w przypadku zadysponowania do działań tylko poziomu „A” lub „B” jak również, że nie będą one występować w przypadku dyspozycji poziomu „A, B”.

(akta kontroli str. 381-395, 1331)

Komendant odnosząc się do sposobu realizacji wniosków sformułowanych przez zespoły inspekcyjne Komendanta Wojewódzkiego PSP wyjaśnił, że: (...) *trwa systematyczna wymiana zestawów butlowych 7/200 na zestawy 7/300 (w 2023 r. zakupiono 2 zestawy 7/300, w roku bieżącym nastąpi zakup kolejnych 4 zestawów); trwa doposażanie SGRW „Pająk” w sprzęt wymagany na poziomie „B”; trwa doposażanie SGRChem „Gryf” w niezbędny sprzęt w celu umożliwienia osobnej dyspozycji sił i środków na poziomach odpowiednio „A” lub „B” bez konieczności dysponowania łącznie tych poziomów. (...)*

(akta kontroli str. 539)

W okresie objętym kontrolą nie miały miejsca inspekcje gotowości operacyjnej prowadzone przez zespoły inspekcyjne Komendanta Głównego PSP.

(akta kontroli str. 1331)

5.2. Komendant prowadził analizy ćwiczeń ratowniczych (w tym z udziałem SGR) w przypadkach wynikających z rozporządzenia MSWiA w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego. Zakres tematyczny analiz był zgodny z załącznikiem nr 12 rozporządzenia o ksrg⁷⁶.

(akta kontroli str. 1332)

W latach 2023-2024 (do 30 kwietnia) nie miało miejsca zdarzenie, w którym udział brałyby SGR sformowane na bazie KM PSP w Szczecinie, a w przypadku którego wymagane byłoby sporządzenie analizy działań ratowniczych.

(akta kontroli str. 539, 1332)

W okresie objętym kontrolą miało miejsce zdarzenie, do którego zadysponowano Specjalistyczną Grupę Poszukiwawczo-Ratowniczą SGPR „Kilo” z KP PSP w Stargardzie⁷⁷. Z tego zdarzenia, w listopadzie 2023 r., została sporządzona analiza, która zawierała wnioski dotyczące celowego zaangażowania ww. grupy, częściowo podyktowanego potrzebą doskonalenia zasad współpracy z nowo utworzoną grupą oraz wnioski dotyczące konieczności wykorzystania samej analizy w procesie doskonalenia zawodowego strażaków z pozostałych szczecińskich jednostek ze względu na specyficzną, taktykę działania SGPR opartą m.in. o zastosowanie geofonu, specjalistycznych kamer i bezzałogowego statku powietrznego.

(akta kontroli str. 306-311, 1332)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Komendant systematycznie monitorował gotowość operacyjną Specjalistycznych GR oraz podejmował działania w celu realizacji wniosków pionspekcyjnych, sformułowanych przez zespoły inspekcyjne Komendanta Wojewódzkiego PSP.

⁷⁵ Inspekcje KW PSP gotowości operacyjnej Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Wodno – Nurkowego „Bosman” 7 czerwca 2023 r., Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Wysokościowego „Pająk” 7 czerwca 2023 r. oraz Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego 20 czerwca 2023 r.

⁷⁶ Analiza ćwiczeń ratowniczych KM PSP za 2022 r. (PR.148.4.2023) oraz Analiza ćwiczeń ratowniczych KM PSP za 2023 r. (PR.148.11.2024).

⁷⁷ Dalej SGPR.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Szczecin, dnia 10 lipca 2024 r.

Kontroler
Artur Matejko
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor
z up.
Bogusław Wójcik
p.o. Wicedyrektor Delegatury

.....
Dokument podpisano elektronicznie